

Nema sumnje da je bila sretna poduzetna odluka da se djelo ponovno izda. Ipak, zbog nepoznavanja poljskog jezika neće toliko obradovati mnoge (potencijalne) entuzijaste za nj (a i švedski umnoženi prijevod iz 30-tih godina također može privući samo ograničen broj čitača). No ipak, mnoštvo slikovne građe, uočljivo tiskanih naziva, mjesnih, pokrajinskih i narodnih imena, pa dobri indeksi i neki popisi mogu dobro poslužiti svakome bar za sumarno hvatanje smisla autorovih izlaganja. Ali bi bez sumnje bilo svrsishodnije, kad je već odlučeno da se ovo jedinstveno djelo ponovo izda, da je to učinjeno na kojem svjetskom jeziku.

Budući da je o pojedinim svescima prvoga izdanja u mnogobrojnim ocjenama i prikazima, odreda s visokim priznanjima, rečeno bitno i o sustavno izloženoj cjelokupnoj građi (s tek kojom prazninom, neizbježnom u ono vrijeme kad je djelo pisano), o načinu izlaganja, o poredbenim etnološkim pa i vrlo dalekim vidicima autora, o značenju njegovu i za slavensku i opću etnologiju pa i arheologiju i lingvistiku, o konciznom a uvijek jasnom izlaganju činjenica, poredaba i zaključaka ili samo slučenih rješenja itd. — ovdje se može samo naglasiti kako je to i danas još aktualno i gotovo uvijek pouzdano upotrebljivo djelo, unatoč tome što je od izdanja prvoga sveska prošlo oko 40 a od izdanja 2. dijela drugoga sveska oko 30 godina. Jer nijedno od njegovih poglavlja nije poslije toga sve do danas bilo predmet slične takve sinteze općeslavenskog okvira, koja bi još bila dopunjena svom potonjom građom i rezultatima proučavanja. (A ovdje su prikazane sve grane materijalne i duhovne kulture — s narodnom poezijom svih vrsta, muzikom i muzičkim instrumentima, plesovima, vjerovanjima, magijom, poznavanjem prirode i sl., pače i svom onomastikom i drugim jezičnim izražajima slavenskih naroda.) Moszyński je, doduše, pripravljaio i materijal za posljednji svezak — o svim vrstama običaja, društvenim i pravnim uredbama — ali je okupacija Poljske fatalno, gotovo sasvim, zaustavila tok ovoga njegova rada. Kako uredništvo ovog izdanja (prof. Jadwiga Klimaszewska i prof. Józef Burszta) naglašava u pristupu prvom svesku: »Prof. Moszyński nije se ograničio samo na opisnu, statičnu sliku narodne kulture slavenskih naroda na prijelomu XIX i XX stoljeća, nego nam je dao i dinamičnu sliku njena razvoja. Zajedno s autorom pratimo razvoj oruđa, nošnje, građevina, tehnike, umjetnosti, znanja i vjerovanja, tvorbe likovne, književne i sl. ... primjenjujući geografsku metodu studija kulturnih rasprostranjenosti, koju je i sam izgrađivao, mjereći kritički i oprezno rezultate te metode o arheološke, povijesne činjenice pa i one lingvističke. Utvrđuje relativnu kronologiju i nastoji proniknuti do početka i razvoja kulture Slavena...«

Milovan Gavazzi

JAN HAROLD BRUNVAND, THE STUDY OF AMERICAN FOLKLORE, An Introduction, W. W. Norton and Company, Inc., New York 1968, 383 str.

Brunvand naziva svoju knjigu »an introduction« — uvod. Time je označena namjera i svrha ove knjige. To treba da bude uvod u studij američkog folkloru. Stoga su obuhvaćena sva područja, ali se daje samo opći pregled, a ne zalazi se u pojedinosti. Knjiga je podijeljena na pet glavnih poglavlja: 1)

Uvod, 2) Verbal folklore (Folklor riječi) 3) Partly verbal folklore (Djelomičan folklor riječi) 4) Non-verbal folklore (Folklor bez riječi) 5) Appendices (Dodaci).

Prvo poglavlje — Uvod — opet je podijeljeno na tri dijela: 1) Oblast folklor, 2) Proučavanje folklor, 3) Nosioci američkog folklor. U tim trima poglavljima tumače se osnovni pojmovi i definicije o tome što je to folklor; razgraničuju se područja folklor, i navode se najvažnije teorije i prikazuju se najvažniji problemi kojima su se bavili istraživači od prvih početaka naučnog proučavanja folklor do danas.

Drugo poglavlje — Folklor riječi — mi bismo nazvali »usmena književnost«. U njemu se govori o onim oblicima narodnog stvaralaštva koji se izriču govorom. To su: narodni govor, narodne poslovice, zagonetke, mitovi, legende, narodne priče, lirske pjesme, balade.

U trećem se dijelu govori o onoj vrsti narodnog stvaralaštva gdje osim riječi igraju još i neki drugi elementi važnu ulogu, kao što su pokreti tijela, geste, izražaj lica, mimika i slično. Ovamo se ubrajaju praznovjerja, narodni običaji, narodne svečanosti, narodni plesovi i narodne igre. Upozorava se na važnost mimike i gesta koje izvode narodni pripovjedači dok pričaju priče ili pjevači dok pjevaju pjesme.

Četvrti dio govori o onom području gdje riječi i govor ne igraju nikakvu ulogu. Tu se govori o narodnoj glazbi, graditeljstvu, obrtu, likovnoj umjetnosti i hrani.

U posljednjem su poglavlju dodane neke specifičnosti američkog folklor, kao npr. priča o ukroćenoj goropadnici u Americi, folklor područja Academe i tipovi koliba u gorovitim krajevima juga. Svakom je poglavlju dodana iscrpna bibliografija radova s toga područja. Tu se ne nabrajaju samo suhi bibliografski podaci nego se važniji radovi i karakteriziraju.

Brunvand ne daje samo obilni materijal sa svih područja američkog folklor nego i jasnu i logički izvedenu karakteristiku vrsta i podvrsta svih navedenih područja, pruža sliku sadašnjeg stanja istraživanja, te daje sugestije kako bi trebalo usmjeriti buduća istraživanja.

Mira Sertić

STUDIES IN FINNIC-SLAVIC FOLKLORE RELATIONS, Selected Papers by FELIX J. OINAS. FF Communications No 205, Academia Scientiarum Fennica, Helsinki 1969, 214 str.

U uvodu svog djela Oinas ukazuje na niz radova prijašnjih stručnjaka koji su istraživali finsko-slavenske folklorne veze, te njihove radove djelomično ispravlja, djelomično nadopunjuje. Ta su istraživanja pokazala da su mnoge finske narodne pjesme slavenskog podrijetla. Zatim se osvrće na niz finskih narodnih pjesama koje dosad nisu ispitivane s toga stajališta, pa za njih dokazuje da su također nastale pod utjecajem slavenskih narodnih pjesama. Međutim, već u prvoj bilješci označuje da gotovo i nema slavenskih narodnih pjesama ili legendi koje bi bile baltofinskog podrijetla.

Oinas pristupa svom zadatku tako da analizira motive i opća mjesta neke pjesme i njezinih varijanata, uspoređuje ih s motivima i općim mjesti-